

Projectsecretariaat: A. Duin, Z. Jansstraat 19hs, 1097 CJ Amsterdam, telfax: 020-4681725; mobiel 06-53932936, email: duinpm@xs4all.nl

In de Werkgroep Onderwijs Kinderopvang participeren de werkgevers- en werknemersorganisaties vanuit het onderwijs en de kinderopvang en de ouderorganisaties. De werkgroep wil bijdragen aan een realistische en verantwoorde uitvoering van het beleid met betrekking tot voor- en naschoolse opvang en de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken. De Nieuwsbrief WOK verschijnt minimaal 4x per jaar.

Brief Werkgroep Onderwijs Kinderopvang naar vaste kamercommissies

De WOK heeft haar reactie op het Stappenplan Voor- en Naschoolse opvang in een brief aan de vaste kamercommissies van OCW, SZW en VWS vastgelegd. Belangrijkste aandachtspunten:

- Er is sprake van een beleidsarme uitwerking van de Motie van Aartsen/Bos; dat is gezien het groeiende draagvlak een gemiste kans.
- Er ontbreekt een financiële uitwerking op korte en lange termijn.
- Er is behoefte aan betrouwbare gegevens over huidige en benodigde capaciteit in de buitenschoolse opvang.

De Werkgroep vraagt om:

- een lange termijn visie op de ontwikkeling van geïntegreerde dagvoorzieningen voor kinderen, een implementatiestrategie en een meerjarig financieel kader;
- voldoende financiële middelen om aan de resultaatverplichting per 2007 te kunnen voldoen;
- een budget voor het verzamelen van betrouwbare gegevens met betrekking tot de startcapaciteit BSO.

De Werkgroep heeft eerder een advies uitgebracht over het Gewenst Investeringskader (maart '06) en een reactie gegeven over het Advies van de Onderwijsraad en het onderzoek van het CPB (april '06).

Laatste nieuws!!!!!!

Voor het komend schooljaar komt er **50 miljoen** beschikbaar voor basisscholen om de organisatie van de voor- en naschoolse opvang op te pakken. OCW informeert de scholen z.s.m over de wijze waarop het geld beschikbaar komt.

Algemeen Overleg vaste kamercommissie over Stappenplan 13 juni jl.

Belangrijkste uitkomsten:

- De *invoeringsdatum* van de resultaatverplichting blijft de start van het nieuwe schooljaar, 1 augustus 2007. Scholen en kinderopvangorganisaties zijn vrij om eerder een aanbod voor voor- en naschoolse opvang te presenteren. De scholen hebben van af die datum een verantwoordelijkheid voor het organiseren of laten organiseren van BSO (ook als één ouder daarom vraagt).
- Het onderwerp van de *medezeggenschap* is aangehouden tot de behandeling van de Wetswijziging Wet Primair Onderwijs na de zomer.
- Zowel kamer als bewindslieden vinden dat scholen voor de taakuitbreiding *financieel ondersteund* moeten worden. Minister van der Hoeven gaat op zoek naar middelen voor de aanloopkosten van scholen (genoemd 50 miljoen). Eind juni meldt de minister in een brief aan de kamer hoe het financiële plaatje er voor schooljaar 2006-2007 uitziet. Voor een structurele voorziening van organisatiekosten doet OCW onderzoek naar de 'administratieve lasten' die met de verplichting voor- en naschoolse opvang gepaard gaan.
- Voor het *speciaal onderwijs* (speciale basisscholen en wec-scholen) geldt dat OCW het gesprek met de sector aangaat om de mogelijkheden te onderzoeken. Die moeten per 1 augustus 2007 helder zijn.
- Er wordt gezocht naar manieren om *expertiseontwikkeling* en kennisuitwisseling te organiseren.

Wat verandert er nu per 1 augustus 2007?

Scholen zorgen ervoor dat zij per 1 augustus 2007 de aansluiting met de kinderopvang hebben geregeld. De voorzieningen van onderwijs en kinderopvang sluiten dan volledig op elkaar aan, maar blijven gescheiden qua verantwoordelijkheid en financiering. Onderwijs valt onder de Wet Primair Onderwijs en kinderopvang onder de Wet Kinderopvang.

Als de school de opvang uitbesteedt, blijven de openingstijden van de school hetzelfde. De schoolgebouwen hoeven dan niet van 7.30 tot 18.30 én gedurende alle vakanties open te zijn. Ouders kunnen naar eigen keuze gebruik maken van het aanbod van de school. Er is geen drempelwaarde voor het aantal ouders dat om opvang vraagt.

30 augustus: Studiemiddag Werkgroep Onderwijs Kinderopvang

30 augustus 2006 organiseert de WOK een studiedag om de expertiseontwikkeling op voor- en naschoolse opvang op gang te brengen. Veel aandacht voor goede voorbeelden van slimme samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang in Nederland en daarbuiten. Experts op deelonderwerpen (personeel, organisatie, financiën, rol gemeente etc.) worden uitgenodigd. De middag is bedoeld voor de WOK-leden, belangstellende organisaties uit het veld, beleidsmakers e.d.

Begin juli krijgen alle WOK-organisaties informatie over programma en een deelnameformulier toegestuurd.

Vragen uit het veld

Vanuit de veldorganisaties komen er diverse vragen bij de WOK binnen; die leggen we vervolgens voor aan OCW en SZW. Heeft u vragen, stuur ze naar projectsecretariaat WOK: duinpm@xs4all.nl

- *“Moet een basisschool die zelf de opvang wil organiseren, voldoen aan (kwaliteits-) eisen van de Wet op de Kinderopvang? In de laatste brief voor de Tweede Kamer (april) stond namelijk niets hierover”*
- *In de laatste brief aan de Tweede Kamer werd aangegeven dat een basisschool zelf mag weten hoe het opvangmodel er uit ziet, mits de ouders ermee instemmen. Mag een basisschool dan ook een eigen gastouderbemiddeling in de school voeren en moet dit voldoen aan de kwaliteitseisen van de wet of niet?*

Ministerie SZW: Het schoolbestuur wordt verantwoordelijk voor het organiseren van een voorziening voor de buitenschoolse opvang. De buitenschoolse opvang kan plaatsvinden in ofwel een geregistreerd kindercentrum, dat al dan niet binnen een schoolgebouw is gevestigd, ofwel bij een gastouder, die door tussenkomst van een geregistreerd gastouderbureau, gastouderopvang aanbiedt. Deze twee vormen vallen onder de werking van de Wet Kinderopvang. Het schoolbestuur kan er ook voor kiezen zelf een rechtspersoon op te richten die de uitvoering van de opvang verzorgt. In dat geval moet de stichting zich laten registreren als een kinderopvangorganisatie en voldoen aan de eisen die de Wet Kinderopvang stelt. Ook kan het schoolbestuur ervoor kiezen zelf een rechtspersoon op te richten die voldoet aan de eisen van een geregistreerd gastouderbureau.

Iedere ouder krijgt een individueel recht te verzoeken om opvang. Dat betekent niet dat de school iedere ouder een eigen arrangement moet bieden, dat zou onuitvoerbaar zijn voor de school. De school biedt nadat de ouders zijn gehoord een collectief arrangement aan.

Interessant & relevant

Children centers and extended schools

Onlangs bezocht een Nederlandse delegatie Londen om het nieuwe beleid 0-12 jarigen te bestuderen. Organisator Serv Vinders meldt:

In Engeland is een groots programma opgezet voor verbetering van de educatie van (jonge) kinderen. Dat is allereerst een programma voor de oprichting en bouw van 3800 kindercentra (*integrated children centers*). Dat zijn centra waar naast kinderopvang ook andere diensten geïntegreerd worden aangeboden, zoals steun bij het vinden van werk, taalcursussen, gezondheidsvoorlichting en oudercursussen. Kinderopvang dus altijd náást andere diensten voor ouders en kinderen. De nadruk ligt altijd op bestrijding van achterstanden en integratiebevordering. Een heel andere nadruk dan in Nederland waar de combinatie van zorg en arbeid voorop staat.

Daarnaast is er een programma van *extended school services* uitgaande van het "wrap around" principe: diensten voor, op en na school aangeboden in de scholen. Dit programma is allereerst een zeer ambitieus bouwprogramma voor uiteindelijk alle basisscholen. Maar ook een programma voor inhoudelijke samenwerking van school en opvang. De indruk was een tweetal programma's met een zeer ambitieus karakter en veel overheidsgeld ter beschikking. Een programma goed ondersteund door organisaties voor bouwen, maar ook voor ontwikkeling. Opvallend ook een grote nadruk op de kracht van de non gouvernementele "community".

Deense ervaringen

- De bevindingen tijdens een studiereis naar Denemarken april jl. zijn te lezen in *de Volkskrant 17 mei 2006*.
- In *Intermediair van 21 april 2006* een verklaring van de verschillen tussen de Nederlandse en Scandinavische landen als het gaat om het gebruik van kinderopvang: alle moeders willen het beste voor hun kind, in Nederland is het beste 'zorg door de ouders zelf' in Scandinavië 'zorg door professionals, te midden van andere kinderen'.

JSO – Special over Onderwijs & Kinderopvang

Expertisecentrum JSO heeft een special uitgebracht over de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang in het kader van de motie Van Aartsen/ Bos. Aandacht voor o.a. good practises in Zuid-Holland, de groeimogelijkheden van de BSO en de wetswijziging Tussenschoolse Opvang. Zie <http://www.jsso.nl/web/show>

Alliantie Sport en scholen

In (bijgaand artikel) *Integratie & Coöperatie in onderwijs, kinderopvang en sport* houdt Simon Steen, directeur VBS, een pleidooi voor sterkere samenwerking tussen deze drie werksoorten. Hij pleit voor de coöperatie als een ondernemende samenwerkingsvorm met behoud van zelfstandigheid van de partners.

Operatie Jong

Het Sturingsadvies van de Operatie Jong bevat 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid. Aanbeveling 8: bundeling van taken op het gebied van opvang, educatie, werk en vrije tijd in brede buurtscholen, waarin voor- en buitenschoolse en vrijetijdsvoorzieningen zijn aangehaakt bij het primaire onderwijs. Vanuit de rijksoverheid aangestuurd door de Minister Jeugd. Het kabinet komt voor de zomer met een reactie.

Bijlagen: 'artikel VBS: integratie en coöperatie onderwijs, sport en kinderopvang'

INTEGRATIE & COÖPERATIE IN ONDERWIJS, SPORT EN KINDEROPVANG

Het debat over de Sociale Agenda van Nederland gaat ook over integratie. Niet alleen onderwijs speelt daar een rol in. Ook sport en voor- en vroegschoolse educatie kunnen een bijdrage leveren aan de integratie van kinderen uit zwakkere sociaal-economische milieus. Hier liggen kansen voor coöperatie tussen scholen, sportverenigingen en kinderopvangcentra.

Onderwijs en Integratie

Eind maart was in het debat over de Sociale Agenda¹ het thema ‘Integratie’ aan de orde. Bowen Paulle betoogt in zijn bijdrage aan dit debat dat echte vorderingen rond integratie staan of vallen met economische désegregatie in het onderwijs. Alle scholen zouden minstens voor 30 % leerlingen uit de sociaal-economisch lagere klasse moeten opnemen. Alleen dan kunnen deze leerlingen volgens Paulle zich de cognitieve en sociale vaardigheden eigen maken, die nodig zijn voor een succesvolle participatie aan de moderne Nederlandse netwerksamenleving. Hij geeft ons met zijn essay te denken, al valt het te betreuren dat hij het Amerikaanse ‘busing’-systeem als voorbeeld noemt om deze spreiding zo nodig af te dwingen. In mijn reactie hierop heb ik gewezen op het grote belang van de vrijheid van onderwijs en de vrije schoolkeuze van ouders. Dit heeft in Nederland geleid tot een pluriform en rijkgeschakeerd scholenbestand met ruime keuzemogelijkheden voor ouders en docenten en gelijke bekostiging van alle scholen door de overheid. Socialisatie processen laten zich niet door dwang sturen en het compenserende vermogen van het onderwijs voor sociaal economische ongelijkheid moet niet worden overschat. De teloorgang van de basisvorming spreekt wat dat betreft boekdelen. Terwijl de wettelijke invoering van de basisvorming bedoeld was om de zwakkere leerlingen vooruit te helpen, bleken zij juist als eerste de dupe te worden van dit uniforme onderwijsregime. Ik heb bewondering voor de eigen weg die sindsdien veel VMBO-scholen zijn gegaan met een veel meer geïndividualiseerd en op de praktijk afgestemd onderwijsaanbod. Inmiddels heeft de wetgever deze op de praktijk gerichte benadering in ere hersteld. Paulle baseert zich in zijn essay sterk op het Amerikaanse gelijke kansenbeleid. Sjak Rutte heeft hierover een interessant onderzoek gepubliceerd *Een eindeloze haastklus; een halve eeuw gelijkekansenbeleid in het Amerikaanse onderwijs* (Sardes, 2004). Hij wijst erop dat het spreidingsgebied in veel gevallen per saldo precies het tegenover gestelde heeft opgeleverd van wat er mee werd beoogd; ouders verhuizen om het spreidingsbeleid te ontlopen. Het resultaat is dat de segregatie in het Amerikaanse onderwijs op dit moment groter is dan toen met het spreidingsbeleid werd begonnen. De ervaringen in Amerika leren dat het vrijwel onmogelijk is om beleid te voeren op basis van wat politici wensen wat ouders doen.

Sport en Integratie

Onderwijs is niet de enige maatschappelijke sector die een rol kan spelen bij de integratie van kinderen van uiteenlopende etnische en sociaal-economische achtergrond. Niet minder belangrijk is de invloed die sport hierop kan hebben. Dit is nog eens duidelijk gebleken bij de afsluiting van het Europees jaar ‘Opvoeding door Sport’ in 2004 in Papendal. Bij die gelegenheid heeft de VBS een special uitgebracht “European Year Education through Sport”(EYES). In deze EYES-special is verslag gedaan van de activiteiten van tal van scholen uit diverse landen in Europa, waaronder Nederland, op het gebied van onderwijs, sport en bewegen. Gezamenlijke sportactiviteiten van kinderen hebben op scholen een positief effect op het gevoel van eigenwaarde en zelfrespect van kinderen. Dit geldt vooral voor de kinderen die op cognitief gebied niet uitblinken, maar tijdens sportactiviteiten onvermoede talenten aan de dag kunnen leggen. Tegen die achtergrond en vanwege het belang van een leven lang bewegen voor een goede gezondheid hebben aan het eind van dit Europees jaar de Minister van Onderwijs, de Staatssecretaris van Volksgezondheid en het NOC-NSF de handen ineen geslagen en samen met de onderwijsorganisaties, waaronder de VBS, de Alliantie *Sport & Scholen Samen Sterker* opgericht.

¹ zie www.socialeagenda.nl

Samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en gemeenten kan tot een verrijkt bewegingsaanbod op scholen leiden. Het streven is dat in 2010 90% van de scholen sportgeoriënteerd is en waar het kan sportactief.

Coöperatie

Aandacht voor integratie van kinderen met onderwijsachterstanden begint niet pas op school. Minstens zo belangrijk is een vroegtijdige signalering van ontwikkelingsstoornissen en vooral van stoornissen in de taalverwerving op jonge leeftijd. Als we daar in de voorschoolse periode eerder met goede taalverwervingsprogramma's bij zijn, komen kinderen met minder onderwijsachterstand op school en kan de school de eigen kerntaak beter vervullen. Ook hier geldt dat er niet één instituut is, dat hier verantwoordelijk voor is. We zullen het moeten hebben van een goede onderlinge samenwerking tussen scholen, kinderopvang, voor- en voerschoolse educatie en andere instellingen in de keten van de lokale jeugdzorg. Al deze instellingen hebben hun eigen bekostiging, hun eigen verantwoordelijkheid en ook hun eigen (professionele) aanpak. Dat geldt voor scholen en sportverenigingen niet anders. Hier is samenwerking geboden met behoud van ieders zelfstandigheid. In dit nummer van het VBSchrift wordt speciaal aandacht besteed aan de coöperatie als ondernemende samenwerkingsvorm met behoud van zelfstandigheid van de samenwerkende partners. Het VBS-Kenniscentrum Coöperatie heeft sinds 2001 tal van coöperaties in en rond het onderwijs mee tot stand gebracht. Wij delen de opgedane kennis en ervaring graag, zodat de coöperatie kan bijdragen aan het welslagen van de samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en kinderopvangcentra.

mr. S.J. (Simon) Steen
algemeen directeur VBS